

Rákóczi Krisztián

Államfőválasztás Szlovákiában magyar jelölttel és civil győztesrel

A hagyományos politikai elit vereségét hozta Szlovákia történetének negyedik közvetlen államfőválasztása, melynek két fordulóját mérsékelt választói aktivitás kísérte. A választásokon győztes, pártunkívüli Andrej Kiska a politikából kiábrándultakat megszólítva és maga mögé állítva aratott győzelmet az esélyesebbnek tartott Robert Fico kormányfővel szemben. Történelmi jelentőséggel bírt, hogy Bárdos Gyula személyében első alkalommal volt magyar induló a köztársaságielnök-választáson, ezzel a magyar közösséget érintő kérdések először tudtak megjelenni az államfőválasztási kampányban.

Szlovákiában az első közvetlen köztársaságielnök-választásra 1999-ben került sor. A kialakított szabályozás szerint az a jelölt válik köztársasági elnökké, aki az első fordulóban megszerzi az összes választásra jogosult polgár szavazatainak több mint felét. Ha ilyen jelölt nincs, akkor az első két legtöbb szavazatot kapott jelölt jut tovább a választás második körébe, ahol a legtöbb szavazatot szerző győz. Elnökjelölt lehet minden választásra jogosult szlovák állampolgár, aki vagy 15 parlamenti képviselő támogatását, vagy 15 000 választásra jogosult állampolgár támogató aláírását megszerezte, és ezt petíciós íven bizonyítani tudja. A választás legnagyobb tétje 1999-ben az volt, hogy az 1998-as parlamenti választások során az SDKÚ által életre hívott Mečiar-ellenes koalíciónak sikerül-e ismét sikeresen fellépnie Vladimír Mečiarral, a Demokratikus Szlovákiáért Mozgalom (HZDS) vezetőjével szemben, megakadályozva államfővé történő választását. A választás második fordulójába Mečiar, és az akkori jobboldali kormánypártok által támogatott kassai főpolgármester, Rudolf Schuster jutottak tovább. Az elnökválasztás győztese végül Schuster lett, aki a szavazatok 57 százalékát szerezte meg.¹

¹ A részletes eredményeket lásd a Szlovák Statisztikai Hivatal 1999-es államfőválasztás eredményeiről szóló oldalán: <http://volby.statistics.sk/prez/prez1999/>

A 2004-es elnökválasztás „a rossz és a még rosszabb” közötti választásként vonult be az ország történetébe. Az ekkor már széttzilárdó jobboldali kormánykoalíció nem tudott közös jelöltet állítani, így a legnagyobb kormánypárt, a Szlovák Demokratikus és Keresztény Unió (SDKÚ) jelöltje, Eduard Kukan külügyminiszter nem jutott tovább a választás második körébe, ahol Vladimír Mečiar (HZDS) és korábbi párttársa, a közben saját pártot alapított Ivan Gašparovič között választhattak a szavazók. Gašparovič 48 százalékos részvételi arány mellett a voksok 60 százalékát szerezte meg, és lett az önálló szlovák állam harmadik államfője.²

2009-ben a függetlenül induló Gašparovič a két legnagyobb kormánypárt, a Smer-SD és a Szlovák Nemzeti Párt (SNS) támogatását élvezve indulhatott újra a posztért. Ellenfele a második fordulóban a három ellenzéki parlamenti párt, a Kereszténydemokrata Mozgalom (KDH), a Magyar Koalíció Pártja (MKP) és az SDKÚ közös jelöltjeként induló Iveta Radičová, a második Dzurinda-kormány szociális és munkaügyi minisztere volt. A kampány során Gašparovič és az őt támogató két kormánypárt több alkalommal is kijátszotta a magyar kártyát. A regnáló államfő magyarellenességének köszönhetően Radičová a magyarlakta járásokban nagyarányú győzelmeket aratott (a Dunaszerdahelyi járásban a szavazatok 95 százalékát szerezte meg), ám a végső sikerhez ez kevésnek bizonyult: Gašparovič negyedmillió szavazattal kapott többet, a voksok 55,53 százalékaival nyerte meg az államfőválasztás második fordulóját.³

A 2014-es államfőválasztás érdekes eleme volt, hogy Robert Fico hivatalban lévő miniszterelnök, a kormányzó Smer elnöke is versenybe szállt a legfőbb közjogi tisztységért. Fico indulását a sajtó már hónapok óta feszegette, a kormányfő végül csak 2013 decemberében jelentette be indulását, utalva arra, hogy megválasztása esetén sor kerülhet az egyébként csak reprezentatív jogköröket tartalmazó államfői hatalmi jogosítványok kiszélesítésére. A rendkívül fragmentált ellenzéki oldal képtelen

² A részletes eredményeket lásd a Szlovák Statisztikai Hivatal 2004-es államfőválasztás eredményeiről szóló oldalán: <http://volby.statistics.sk/prez/prez2004/>

³ A részletes eredményeket lásd a Szlovák Statisztikai Hivatal 2009-es államfőválasztás eredményeiről szóló oldalán: <http://volby.statistics.sk/prez/prez2009/>

volt egyezsre jutni egy közös jelölt személyét illetően. Javarészt ennek köszönhető, hogy végül minden korábbinál több, összesen 14 jelölt indult az államfői tisztségért. Meg kell jegyeznünk, azzal, hogy Pavol Paška, a szlovák törvényhozás elnöke a választások időpontját 2013. december 19-én tűzte ki, nehéz feladat elé állította a jelöltek. A kihirdetéstől számítva ugyanis a választáson indulni szándékozókna 21 nap áll rendelkezésére ahhoz, hogy 15 parlamenti képviselő támogatását, vagy 15 000 választásra jogosult állampolgár támogatását megszerezze hivatalosan is jelöltté váljanak. A nehézség természetesen abból adódott, hogy a karácsonyi és újévi ünnepek alatt, szabadságolások idején a választópolgárok nehezebben mobilizálhatók, kevésbé fogékonyak a politikai tevékenységek iránt. Több ellenzéki parlamenti képviselő ezért is ajánlotta fel néhány jelöltnek, hogy aláírásukkal segítik államfőjelöltté válásukat. Így Bárdos Gyula, a Csemadok elnöke, a Magyar Közösség Pártja (MKP) jelöltjeként magáénak tudhatta az Egyszerű Emberek és Független Személyiségek (OLaNO) frakciója nyolc tagjának, az Új Többség (NOVA) öt, valamint az SDKÚ három képviselőjének a támogatását. Az MKP jelöltje a 16 képviselő támogatásának megszerzését követően is folytatta a választópolgárok megszólítását és az aláírásgyűjtést, melynek eredményeként végül a szükséges mennyiség háromszorosát, 46 625 aláírást sikerült megszereznie.

A választás első fordulójá alacsony, mindössze 43,4 százalékos részvétel mellett zajlott le 2014. március 15-én. A forduló számos meglepetést hozott: Robert Fico kormányfő az előzetesen vártnak megfelelően győzött ugyan, ám a felmérések alapján a Smer elnöke 40 százalék körüli támogatottságra számíthatott. Fico végül közel 532 000 szavazatot, az összes voks 28 százalékát szerezte meg, ami jelentősen alulmúlta a Smer és Fico, valamint az elemzők várakozásait. Kisebb meglepetést jelentett, hogy Fico ellenfele a második fordulóban a magát emberbarátnak nevező Andrej Kiska nagyvállalkozó lett. Kiska már 2012-ben bejelentette, hogy megmérettetné magát az államfőválasztáson, majd megkezdte bő egy évig tartó kampányát. A jótékonykodásáról ismert vállalkozó az összes szavazat közel negyedét gyűjtötte be: 456 000 voksot szerzett, ami 24 százalékos támogatottságot jelentett. Hatalmas meglepetést okozott a harmadik helyezett Radoslav Procházka független parla-

menti képviselő szereplése: a Kereszténydemokrata Mozgalom (KDH) egy évvel a választások előtt elhagyó politikus nem egész három százalékkal maradt csak el Kiskától. A négyszázéves szavazótáborra szert tevő politikus a választásokat követően hozzálátott egy új jobboldali párt építéséhez, a szlovák média már a választás másnapján a jobboldal új vezéréként tekintett a fiatal politikusra. Milan Kňažko színművész, a bárszonyos forradalom egyik vezéregyénisége, az első Dzurinda-kormány kulturális minisztere közel negyedmillió voksot kapott, 12,9 százalékos eredményével a negyedik helyen végzett. Pozsonyban ő nyert, az így megszerzett politikai tőkét az őszi helyhatósági választáson kívánja majd kamatoztatni; május végén bejelentette, hogy indul a főváros főpolgármesteri tisztségéért⁴. Ötödik lett Bárdos Gyula, a Csemadok elnöke, akinek sikerült átlépnie az előzetesen maga elé tűzött öt százalékos lélektani határt: 97 000 szavazata az összes voks 5,1 százalékának felelt meg. A kereszténydemokrata Pavol Hrušovský a parlamenti jobboldali pártokat tömörítő Népi Platform (Most-Híd, KDH, SDKÚ) közös jelöltje volt, ám míg a pártok a legutóbbi parlamenti választáson minden ötödik voksot be tudtak gyűjteni, addig államfőjelöltjük csúnyán leszerepelt, csupán a szavazatok 3,3 százalékát szerezte meg. Hrušovský kudarcát követően a Most-Híd elhagyta a Népi Platformot. Hrušovský kapcsán meg kell jegyeznünk, hogy magyar nyelvű plakátjai ugyan voltak, ám a szlovák-magyar vegyes párt támogatása ellenére a felvidéki magyarok felé nem fogalmazott meg üzeneteket. A választási eredményekből pedig egyértelműen látszik, hogy a Híd szavazói teljes mértékben ignorálták a kereszténydemokrata frakcióvezetőt: Hrušovský magyar járásokban elért eredménye még a csúfos kudarcnak tekinthető 3,33 százalékot sem tudta megközelíteni, támogatottsága egy-két százalék körül alakult. A többi nyolc jelölt (Helena Mezenská, Ján Jurišta, Ján Čarnogurský, Viliam Fischer, Jozef Behýl, Milan Melník, Jozef Šimko, Stanislav Martinčko) a „futottak még” kategóriájába sorolható, összesen szereztek mintegy százezer szavazatot, heten még a szavazatok egy százalékát sem tudták megszerezni.

⁴ Kňažko is pozsonyi főpolgármester lenne. Új Szó, 2014.05.30, <http://uj szo.com/napilap/kozelet/2014/05/30/knazko-is-pozsonyi-fopolgarmester-lenne>; letöltve: 2014. június 16.

1. táblázat. A szlovák államfőválasztás első fordulójának eredménye

Jelölt neve	Szavazatok száma	Szavazatok aránya
Robert Fico	531 919	28,01
Andrej Kiska	455 996	24,01
Radoslav Procházka	403 548	21,25
Milan Kňažko	244 401	12,87
Bárdos Gyula	97 035	5,11
Pavol Hrušovský	63 298	3,33
Helena Mezenská	45 180	2,38
Ján Jurišta	12 209	0,64
Ján Čarnogurský	12 207	0,64
Viliam Fischer	9 514	0,50
Jozef Behýl	9 126	0,48
Milan Melník	7 678	0,40
Jozef Šimko	4 674	0,25
Stanislav Martinčko	2 547	0,13

Magyar szempontból történelmi jelentőséggel bírt Bárdos Gyula jelöltsége, ugyanis a korábbi három közvetlen államfőválasztáson nem volt magyar induló. A többségi nemzet jól láthatóan nem tudta mire vélni, hogy az ország minden tízedik lakosát kitevő nemzeti közösség saját jelölttel vesz részt a legfőbb közjogi méltóság megszerzéséért folyó küzdelemben. Szomorú példája ennek, hogy Iveta Radičová volt kormányfő, a 2009-es államfőválasztáson a magyarok által támogatott jelölt is kirohant Bárdos indulása kapcsán. A SME c. napilapnak adott interjúban kijelentette: „Nem szerencsés, hogy etnikailag meghatározott pártjaink vannak. És még kevésbé szerencsés, hogy etnikailag definiált elnökjelöltjeink vannak”⁵. Az MKP éppen azért döntött Bárdos indítása mellett, hogy a felvidéki magyarság láttassa magát, egyértelművé téve, hogy a magyarok egyenrangú állampolgárai Szlovákiának. Cél volt természetesen az is, hogy az immáron negyedik éve parlamenten kívüli párt megmutathassa magát, megragadjon egy alkalmat a szavazói mozgósítására. Bárdos indítását az MKP nem sokkal a 2013 novemberében lezajlott megyei önkormányzati választások után jelentette be, így tulajdonképpen permanens kampány keretében jutott el a márciusi elnökvá-

⁵ Miroslav Kern-Lukás Fila: Len nie Fico. *Sme*, 2014. január 13.

lasztásig, és a voksolás tanulságait levonva már készülhetett is a májusi európai parlamenti választásokra.

A választás legnagyobb pozitívuma a felvidéki magyarság szempontjából az volt, hogy Bárdos Gyula a lélektaninak tekinthető 5 százalékos határt át tudta lépni. A választásokat megelőző fél évben a közvélemény-kutatások mind sűrűbben erősítették meg, hogy egy esetleges parlamenti választáson az MKP elérné a bekerüléshez szükséges 5 százalékot. A köztársaságielnök-választáson elért eredmény bebizonyította, a felvidéki etnikai párt valóban erősödött. Ugyan a Bárdos Gyula által megszerzett közel százezer szavazat tízezer vokssal elmaradt az MKP 2012-es előrehozott parlamenti választásokon elért szavazatszámától, de figyelembe kell venni, hogy akkor a választási részvétel országosan megközelítette a 60 százalékot, most viszont csak 43,4 százalék volt. Az 5,1 százaléknyi szavazatra azért is sikerként érdemes tekintünk, mert az eredmény egy olyan választáson született, ahol Bárdos Gyulának nem volt reális esélye a győzelemre, illetve bekerülni a szavazás második fordulójába. A többi választáson (parlamenti, helyhatósági, megyei, európai parlamenti) a magyar jelölteknek egyértelmű esélyük volt győzelmet aratni, illetve mandátumot szerezni.

A döntően a felvidéki magyar szavazókra támaszkodó szlovák-magyar vegyes párt nem támogatta Bárdos Gyulát, jelöltjük a kereszténydemokrata Pavol Hrušovský volt. Bugár Béla a Most-Híd elnöke a TASR szlovák hírügynökségnek adott interjújában felelőtlenségnek nevezte Bárdos indítását. Úgy vélekedett, hogy amint egy magyar nemzetiségű jelölt jutna be az államfőválasztás második fordulójába, úgy a többségi szavazók azonnal a szlovák nemzetiségűt választanák, függetlenül annak személyétől és az általa képviselt politikától. „Óriási felelőtlenség ilyen módon a Smer jelöltjét a győzelemhez segíteni”⁶ – vélte a pártelnök, hozzátéve, hogy támogatná Bárdos Gyulát a második fordulóban. Meg kell jegyeznünk, valójában semmilyen realitása nem volt annak, hogy Bárdos Gyula az államfőválasztás második körébe kerüljön, és ezzel győze-

⁶ B. Bugár: Ak by Bárdos postúpil do druheho kola, podporil by som ho. *Teraz*, 2013. december 27. <http://www.teraz.sk/slovensko/bugar-bardos-prezident-kandidat/68900-clanok.html>; letöltve: 2014. május 30.

lemhez segítse Robert Ficót. Indulása egyértelműen szimbolikus erővel bírt, a jelöltségből fakadó nyilvánosság pedig lehetőséget teremtett az MKP-nak a legfontosabb üzenetei közvetítésére. Bárdos számos megnyilvánulása során mondhatta el az országos médiában, hogy az olyan témák, mint kétnyelvűség, a Beneš-dekrétumok, vagy az autonómia kérdése, nem lehetnek tabutémák, ezekről társadalmi párbeszédet kell folytatni. Magyar induló hiányában ezek az üzenetek aligha jelenhettek volna meg a szlovák médiumokban az államfőválasztás kampányidőszakában. Azt is érdemes hangsúlyozni, hogy a Most-Híd egyetlen parlamenti képviselője sem támogatta Bárdos jelöltségét, miközben a Hrušovský mögött felsorakozott Népi Platform soraiból három SDKÚ-s honatya is megtette ezt.

Bárdos Gyula a választások előtt azt nyilatkozta, nem a másik 13 jelölt lesz az igazi ellenfele, hanem a felvidéki magyar szavazókra mindinkább jellemző közöny.⁷ A szavazást követően az MKP – amellet, hogy örömét fejezte ki az elért eredmény miatt – a felvidéki magyarok otthonmaradásával magyarázta, hogy nem született még további egy-két százalékponttal jobb eredmény. A választások eredményeiből látható, hogy a magyarok által is lakott járások mindegyikében az országos átlag, vagyis 43,4 százalék alatti volt a szavazókedv. Az alacsony részvételi hajlandóság kapcsán Bárdos a választások éjszakáján a sajtónak ki is jelentette: „Sokkal nagyobb a baj, mint gondoltuk. A mi jelenlegi szellemi kondíciónk nagyon rossz.”⁸ A mozgósítás annak ellenére nem volt sikeres, hogy a választás napja magyar nemzeti ünnepre esett, valamint nagyon pozitív előjelnek bizonyult, hogy Bárdos Gyula alig három hét leforgása alatt közel 47 000 támogatói aláírást tudott összegyűjteni. Egyedül a fővárosban és Kassán, valamint a Szenci és a Nyitrai járásban volt átlag körüli, illetve az országos átlagot meghaladó a választási hajlandóság. Ezek a területek azonban magyar szempontból kevésbé merivadóak, hiszen itt nagyon alacsony a magyarok lélekszáma. Bárdos négy

⁷ Nem Fico, hanem a közöny az ellenfelem. *Index*, 2014. március 12. http://index.hu/kulfold/2014/03/12/bardos_gyula_interju/; letöltve: 2014. június 12.

⁸ Alacsony választási részvétel: Apátia és kiábrándultság? *Felvidék Ma*, 2014. március 17. <http://www.felvidek.ma/nezopont/velemenyl/44630-alacsony-valasztasi-reszvetel-apatia-es-kiabrandultsag/>; letöltve: 2014. június 20.

járásban – a Dunaszerdahelyiben, a Komáromiban, a Rimaszombatiban és az Érsekújváriban – tudott győzni, ezekben a szavazatok 51,5, 50,1, 24,2, illetve 23,8 százalékát szerezte meg. A részvételi arány a fenti járásokban messze elmaradt az országos átlagtól: az Érsekújváriban 39,5, a Dunaszerdahelyiben 38, a Komáromiban 34,4, a Rimaszombatiban pedig mindössze 34 százalékos volt a választási kedv.

Amennyiben valamennyi, magyar szempontból fontos járás szintjén összevetjük a magyarok és az MKP-jelöltre leadott voksok százalékos arányát, azt látjuk, hogy a választáson résztvevő magyarok alig kétharmada szavazhatott Bárdosra. A választási eredmények kapcsán meg kell még jegyeznünk, hogy az MKP jelöltje a magyarlakta városokban is gyengén szerepelt: Dunaszerdahelyen a szavazatok 49 százalékát, Somorján egyharmadát, Nagymegyeren 58, Rimaszombatban 13 százalékát tudta megszerezni. Dunaszerdahelyen 75, Somorján 57, Nagymegyeren 76, Rimaszombatban 30 százalék a magyarok aránya.

A választási eredmények alapján nehéz meghatározni, hogy a Most-Híd szavazói milyen arányban támogatták Bárdos Gyulát a választásokon. A járási szintű eredményekből látható, hogy a Csemadok elnökének – a 16 magyar járást, valamint Pozsony és Kassa városokat nem számítva – 3337 szavazatot sikerült szereznie. Ez a voksszám meg sem közelíti a Most-Híd támogatottságát a szóban forgó 54 járásban a 2012. évi előrehozott parlamenti választáson (23 073 szavazat). Bárdos eredménye ugyanakkor jelentősen meghaladja az MKP támogatottságát ugyanezen választás során az említett járásokban, ugyanis az etnikai párt 2012-ben csupán 501 szavazatot szerzett itt. Az MKP államfőjelöltjére leadott 3337 „északi” voks tehát arra enged következtetni, hogy a Most-Híd szavazóinak egy része Bárdos Gyulára adta a szavazatát.

A választókerületek adatai alapján feltételezni lehetett, hogy sok magyar támogattott az első fordulóban szlovák jelöltet. Így például a Dunaszerdahelyi járásban, ahol a népesség 75 százaléka vallotta magát magyarnak a 2011-es népszámlálás során, minden második voks nem magyar jelölteket erősített. A Dunaszerdahelyi járás egyéként Szlovákia egyik legnagyobb lélekszámú közigazgatási egysége, és minden ötödik, magát magyar nemzetiségűnek valló ebben a járásban él. Bárdos Gyula az államfőválasztáson itt 19 000-et meghaladó voksot szerzett, 13 ellen-

2. táblázat. Bárdos Gyula és Andrej Kiska eredményei a szlovák államfőválasztás két fordulójában

Járás	Részvétel (%) 1. forduló		Bárdos Gyula		Andrej Kiska		Részvétel (%) 2. forduló	Andrej Kiska	
	Szavazat-szám	Szavazat-arány (%)	Szavazat-szám	Szavazat-arány (%)	Szavazat-szám	Szavazat-arány (%)		Szavazat-szám	Szavazat-arány (%)
Szenci járás	2 452	7,84	9 429	30,14	27 438	77,21	60,88	27 438	77,21
Dunaszerdahelyi járás	19 146	51,50	9 731	26,17	45 433	92,74	49,92	45 433	92,74
Galántai járás	7 411	23,38	7 905	24,94	27 370	71,49	49,31	27 370	71,49
Kömáromi járás	14 776	50,13	6 354	21,55	30 572	86,53	41,30	30 572	86,53
Lévai járás	6 428	16,70	9 665	25,11	29 482	65,39	47,72	29 482	65,39
Nyitrai járás	1 839	3,10	13 546	22,86	38 859	55,24	52,35	38 859	55,24
Érsekújvári járás	11 180	23,83	11 001	23,45	38 464	67,48	48,10	38 464	67,48
Vágsellyei járás	3 455	20,53	4 372	25,99	14 649	73,14	46,19	14 649	73,14
Losonci járás	3 112	15,32	4 599	22,65	14 755	61,16	42,11	14 755	61,16
Nagytrőcei járás	1 384	14,16	2 114	21,63	6 471	52,85	39,81	6 471	52,85
Rimaszombati járás	5 183	24,19	3 815	17,80	15 591	62,87	39,56	15 591	62,87
Nagykürtösi járás	2 804	20,92	2 638	19,68	9 122	58,96	43,66	9 122	58,96
Kassa-vidéki járás	3 164	8,85	9 378	26,25	26 305	64,44	45,04	26 305	64,44
Nagymihályi járás	2 301	7,90	5 918	20,34	16 733	48,59	40,67	16 733	48,59
Rozsnyói járás	3 112	17,68	4 851	27,56	14 179	66,93	44,37	14 179	66,93
Tölketerbesi járás	4 064	15,57	5 571	21,35	17 463	55,92	38,78	17 463	55,92

fele pedig összesen 17 000-et, miközben a magyarok lélekszáma megközelíti a 90 000-et, a szlovákoké pedig 23 000 körüli. A függetlenként induló Andrej Kiska a Dunaszerdahelyi járásban a szavazatok 26 százalékát tudta megszerezni, ami az országos átlagot meghaladó támogatottságnak felel meg. Kiska egyébként két kivételtől (Rimaszombati és Nagykürtösi járások) eltekintve minden, magyar szempontból releváns járásban megszerezte az érvényesen leadott szavazatok legalább ötödét. Robert Fico országos szinten a leggyengébben a Dunaszerdahelyi és a Komáromi járásban szerepelt, ahol a szavazatok mindössze 5,06, illetve 9,78 százalékát tudta megszerezni. Igaz ez az állítás Radoslav Procházka eredményei kapcsán is: az államfőjelölt ezekben a járásokban 7,13, illetve 7,54 százalékot szerzett. Feltételezhetjük, hogy a kormányfő szavazótáborához hasonlóan Procházka támogatói között is csak elenyésző számú magyart találunk.

Az államfőválasztás második fordulóját megelőzően több jelölt, köztük a harmadik helyezett, függetlenként induló Radoslav Procházka⁹, valamint az ellenzéki pártok (Kereszténydemokrata Mozgalom, Szlovák Demokratikus és Keresztény Unió, Szabadság és Szolidaritás, Új Többség, Egyszerű Emberek, Most-Híd)¹⁰ Andrej Kiska támogatására szólították fel a szavazóikat. Ivan Gašparovič államfő, valamint két elődje, Rudolf Schuster és Michal Kováč közös nyilatkozatban szólította fel a választópolgárokat a második fordulóban való részvételre. Állásfoglalásukban¹¹ „tapasztalt, nemzetközileg elismert politikus” megválasztására buzdították a polgárokat, ezzel kimondatlanul Fico támogatására kérték a választókat, hiszen Kiska nem politikus, politikai tapasztalatokkal és nemzetközi elismertséggel sem rendelkezik. Az MKP egyik jelölt mellett sem állt ki, a választóira bízta, hogy kit támogatnak március 29-én.

⁹ Procházka is Kiskát támogatja. Bumm.sk, 2014. mácius 18. <http://www.bumm.sk/93232/prochazka-is-kiskat-tamogatja.html>; letöltve: 2014. június 20.

¹⁰ Az ellenzéki pártok Kiskát támogatják az államfőválasztás 2. fordulójában. *Felvidék Ma*, 2014. március 16. <http://www.felvidek.ma/felvidek/politika/44635-az-ellenzeki-partok-kiskat-tamogatjak-az-allamfovalasztas-2-fordulojaban>; letöltve: 2014. június 20.

¹¹ Vyberte skuseneho politika, vyzývajú Gašparovič, Schuster a Kováč. *Sme*, 2014. március 19. <http://www.sme.sk/c/7141706/vyberte-skuseneho-politika-vyzyvaju-gasparovic-schuster-a-kovac.html>; letöltve: 2014. június 15.

A párt már az első forduló másnapján világossá tette: nem fognak csak azért Kiska mellé állni, hogy ne Fico legyen az államfő. Olyan jelöltet hajlandóak támogatni, aki felvállalja és támogatja az ún. kisebbségi minimumban (A szlovákiai magyarok megmaradásának és fejlődésének alapfeltételei)¹² lefektetett, a felvidéki magyarság megmaradását célzó elveket. Kiska azonban kijelentette, nem fog tárgyalni az MKP-val a második forduló előtt, mert nem akarja, hogy Robert Fico visszaéljen a magyar kártyával. Megalapozott lehet Berényi József véleménye, aki mindezt üres kibeszülésnek nevezte. Az MKP elnöke szerint, ha Kiska a választások előtt nem hajlandó kiállni a magyarok mellett, akkor nincs garancia arra, hogy később hajlandó lesz erre.¹³ Andrej Kiska a kampány során többször hangsúlyozta, hogy az ország összes polgárának az államfője szeretne lenni, a kisebbségeket is beleértve. Az MKP elnöke és Bárdos Gyula államfőjelölt egybehangzóan állították, az ilyen gesztus nem elég, 2004-ben Ivan Gašparovič is ezt hangoztatta,¹⁴ a tíz évig regnáló köztársasági elnök később számos alkalommal kérdőjelezte meg a magyarok hűségét a szlovák államhoz.

A két forduló közti választási kampányban Robert Fico erőteljes negatív kampányt folytatott Kiskával szemben. Előbb azzal vádolta, hogy bizonyíthatóan közel áll a szcientológiai egyházhoz, amit Kiska és a szervezet is tagadott¹⁵, majd uzsorásnak nevezte. Utóbbi állítását arra alapozta, hogy Kiska vállalkozóként az átlagosnál magasabb kamatra fogyasztói kölcsönöket nyújtó, nem banki pénzügyeiből gazdagodott

¹² A szlovákiai magyarok megmaradásának és fejlődésének alapfeltételei. *Scribd.com*, 2012. szeptember 25. <http://www.scribd.com/doc/106793067/A-szlovakiai-magyarok-megmaradasanak-es-fejl%C5%91desenek-alapfeltetelei-Alairt-valtozat>; letöltve: 2014. június 24.

¹³ Az MKP egyelőre hallgat Kiskáról. *Új Szó*, 2014. március 19. <http://ujso.com/online/kozelet/2014/03/19/az-mkp-egyelore-hallgat-kiskarol-fb>; letöltve: 2014. június 22.

¹⁴ MKP: a választók saját belátásuk szerint szavazzanak! *Hirek.sk*, 2014. március 26. <http://www.hirek.sk/belfold/20140326174349/MKP-a-valasztok-sajat-belatasuk-sze-rint-szavazzanak.html>; letöltve: 2014. június 24.

¹⁵ Scientológovia reagujú na Fica: Kiska nie je členom, toto by sa v právnom štáte nemohlo stať! *Topky.sk*, 2014. március 19. <http://www.topky.sk/cl/1000749/1385051/Scientologovia-reaguju-na-Fica--Kiska-nie-je-clenom--toto-by-sa-v-pravnom-state-nemohlo-stat->; letöltve: 2014. június 24.

meg, sokakat ő maga taszított ezzel szegénységbe. Kiska később rágalmazásért feljelentést tett a kormányfő ellen.¹⁶

Az államfőválasztás második fordulója az elsőt 7 százalékponttal meghaladó, 50,48 százalékos részvétel mellett zajlott le. A választáson megjelenő 2,2 millió választópolgár 59,38 százaléka (1,3 millió voks) szavazott Andrej Kiskára, ezzel a független jelölt lett Szlovákia negyedik államfője. Robert Fico kormányfő 900 000 vokssal a szavazatok 40,62 százalékát szerezte meg. Gašparovič utódja a választások éjszakáján megerősítette korábbi ígétét, miszerint visszaadja a köztársasági elnöki hivatal hitelét, elősegíti egy emberibb politika kialakulását, hogy visszatérjen az emberek hite a politikába. Kiska sikeresen tudta megszólítani a politikából, és mindenekelőtt a számtalan törésvonal mentén teljesen szétzilálódott jobboldalból kiábrándultakat. Mindemellett a felvidéki magyarokat is sikerült maga mögé állítania: a magyarlakta járásokban Kiska elsőprő győzelmet aratott Robert Ficóval szemben. A magyar szempontból releváns járásokban a választókedv ezúttal is jelentősen elmaradt az országos átlagtól, de jóval, néhány esetben tíz százalékponttal is meghaladta az első fordulóban mért részvételt. Az első forduló kapcsán tett megállapítás, miszerint egyedül a fővárosban és Kassán, valamint a Szenci és a Nyitrai járásban volt az országos átlagot meghaladó a választási hajlandóság, a második forduló eredményei alapján is megállja a helyét. Országos szinten a három legalacsonyabb választási részvételt produkáló járás mindegyike a déli járások közül került ki: a Tőketerebesi, a Nagyrőcei és a Rimaszombati járásokban még a 40 százalékot sem érte el a részvétel. A Dunaszerdahelyi járásban Kiska 92,74 százalékot szerzett, a Komáromi járásban, ahol jóval több szlovák él, a voksok 86,53 százalékát gyűjtötte be. Hasonló nagyarányú győzelmet Kiska az ország egyetlen más járásában sem tudott szerezni. Úgy tűnik tehát, hogy a felvidéki magyarok jelentős részénél nagy mobilizációs erővel bírt, hogy a második fordulóban a jószerivel ismeretlen Andrej Kiskát támogatva kifejezhették ellenszenvüket Robert Fico kormányfővel szemben.

¹⁶ Kiska tényleg feljelentette Ficót. *Bumm.sk*, 2014. április 23. <http://www.bumm.sk/94429/kiska-tenyleg-feljelentette-ficot.html>; letöltve: 2014. június 24.

Nehéz megbecsülni, hogy Kiska hálás lesz-e a felvidéki magyaroknak a támogatásért, és esetleg előmozdítja-e majd a szlovák kisebbségpolitika megváltoztatását. Az egyik utolsó televíziós vitában előkerült a Beneš-dekrétumok kérdése.¹⁷ Sem Fico, sem pedig Kiska nem támogatta, hogy Szlovákia érvénytelennek mondja ki az elnöki rendeleteket, melyek alapján a magyarokat és a németeket kollektív bűnösnek nyilvánították és megfosztották jogaiktól és vagyonuktól. Kiska megjegyezte, hogy azonosul a szlovák parlament 2007-ben hozott határozatával, amely elutasítja a dekrétumok eltörlését. Az újdonsült államfő véleményéből azonban messzemenő következtetéseket hiba lenne levonnunk. Kiska ugyan csak most kezdi politikai pályafutását, de azt biztosan világosan látta, hogy a nacionalista vonal iránt érzékeny szlovák társadalomban taktikai hiba a dekrétumok kétségbe vonása.

Robert Fico vereségét követően sem pártbeli pozíciója nem gyengült meg, sem pedig kormányfői tisztsége nem került veszélybe. A Smer több politikusa is úgy nyilatkozott, hogy a választók kinyilvánították, szívesebben látják Ficót a miniszterelnöki pozícióban.

Az elnöki jogkörök ugyan szűkek, de a Smernek és Ficónak kellemtelen pillanatokat szerezhet, ha Kiska, élve a szuszpenzív vétőjogával, lassítani tudja a törvényhozási folyamatokat, a tisztségből fakadó nyilvánosságot kihasználva pedig felhívhatja a figyelmet az általa fontosnak tartott kérdésekre.

¹⁷ A Beneš-dekrétumok is szóba kerültek az utolsó vitán. Új Szó, 2014. március 26. <http://ujso.com/online/kozelet/2014/03/26/kiska-es-fico-utolso-vitaja-a-kisebbsagekrol-es-a-dekretumokrol-is>; letöltve: 2014. június 24.